

UOT 81'373

TƏKRARLAR KOHERENTLİLİYİN İFADƏ VASİTƏLƏRİ KİMİ

Xanım QULIYEVA*

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 30 sentyabr 2024; çapa qəbul edilmişdir: 5 noyabr 2024; online-da çap edilmişdir: 11 dekabr 2024.

Received: 30th of September, 2024; accepted: 5th of November, 2024; published online: 11th of December, 2024.

Açar sözlər: *təkrarlar, əlaqəlilik, publisistik mətnlər, koherentlilik, leksika*

Giriş

Təkrarlar mətndə koherentliliyi, yəni məntiqi bağlılığı təmin edən vacib vasitələrdən biridir. Bu vasitələr, fikirlərin bir-birinə bağlı olmasını və oxucunun məlumatı rahatlıqla izləməsinə təmin edir. Təkrarlar müxtəlif formalarda özünü göstərə bilər: sözlərin, ifadələrin və ya strukturun təkrarı vasitəsilə mətnin ritmi və axıcılığı qorunur. Koherentlilik üçün təkrarlar iki əsas məqsəd daşıyır. Birincisi, əsas mövzunun vurğulanmasıdır. Bu üsulla, müəllif oxucuya önəmli məqamları xatırladır, vacib mesajları ön plana çəkir. İkincisi isə, mətndəki müxtəlif fikirlərin bir-birinə bağlantısını gücləndirir. Bu cür təkrarlar oxucuya mətnin içində istiqamət verməyə kömək edir və onun başa düşülməsini asanlaşdırır. Təkrarlar mətndə ahəngdarlığı və bütövlüyü təmin edərək, oxucunun mətnlə daha sıx əlaqə qurmasına şərait yaradır. Təkrarların koherentlilikdə oynadığı rolu daha yaxşı anlamaq üçün konkret mətndən nümunələr və onların analizi vacibdir.

1. Mətnlərdə uyğunluq üzrə nəzəri çərçivə

Təkrarlar publisistik mətnlərində əsas üslub və ritorik alətdir. Onlar xəbər mətnlərinin aydınlığını və əlaqəliliyini artıran çoxsaylı funksiyalara xidmət edir. Təkrarlar dedikdə sözlər, ifadələr və ya cümlə strukturlarının mətn daxilində birdən çox məqsədli şəkildə istifadəsi nəzərdə tutulur. Bu formul üslub seçimi deyil, həm də əsas məlumatları gücləndirmək, əlaqəliliyi təmin etmək və oxucunun başa düşməsinə asanlaşdırmaq üçün istifadə olunan strateji vasitədir. Əsas məqsədin məlumatı səmərəli və effektiv şəkildə çatdırmaq olduğu publisistik mətnlərdə təkrarın funksiyalarından biri mətn daxilində uyğunluq yaratmaq və onu saxlamaqdır. Ardıcılıq oxucuların xəbəri başa düşməsi və izləməsi üçün vacib olan fikirlərin məntiqi axınına və qarşılıqlı əlaqəsinə aiddir. Təkrar mətnin müxtəlif hissələrini bir-biri ilə əlaqələndirərək bütövlüyə kömək edir. Məsələn, məqalədə mərkəzi söz və ya ifadənin təkrarlanması tematik lövbər rolunu oynaya bilər, oxuculara mətnin əsas mövzusunun izləməyə və onun müxtəlif kontekstlərdə aktuallığını başa düşməyə kömək edir. Bu üsul hekayənin vahid qalmasını və oxucuların daima mərkəzi mesajı xatırlamasını təmin edir. Təkrarlar mühüm məlumatı qabartmağa da kömək edə bilər. Müəllif mətnləri oxucular tərəfindən başa düşülməsi üçün vacib olan konkret faktları və ya fikirləri vurğulamaqla müəyyən ifadələri və ya fikirləri məqsədli şəkildə təkrarlayır, bu zaman

* doktorant, Bakı Avrasiya Universiteti

e-mail: x.fetullayeva26@gmail.com

<https://doi.org/10.30546/25194011.2024.13.5.0181>

jurnalistlər diqqəti bu əsas elementlərə yönəldə və onların əhəmiyyətini artırmağa bilər. Xüsusilə, əhəmiyyətli məlumatların təkcə ötürülməsini deyil, həm də yadda saxlanmasını təmin etmək məqsədi daşıyan xəbərlərin verilməsində faydalıdır. Məsələn, statistik və ya sitatın təkrarlanması onun əhəmiyyətini vurğulaya və auditoriyada rezonans doğurmasını təmin edə bilər.

Təkrarlar publisistik mətnlərin ritmik keyfiyyətinə töhfə verə bilər ki, bu da oxunaqlılığını və diqqəti artırmağa bilər. Təkrarlanan elementlərin istifadəsi ritm və axıcılıq hissi yarada bilər. Bu ritmik keyfiyyət, xüsusən geniş məqalələr və ya mürəkkəb hekayələrdə təsirli ola bilər. Burada oxucu marağını və diqqətini nəzərə almaq çox vacibdir. Məqsədyönlü şəkildə təkrardan istifadə etməklə publisistik mətnləri təkcə məlumatlandırıcı deyil, həm də cəlbedici etmək olar. Təkrarların istifadəsi ehtiyatlılıq və monotonluqdan kənar olmaq üçün diqqətlə balanslaşdırılmalıdır. Həddindən artıq təkrarlanma təkrara düşürən və yorucu olan mətnə gətirib çıxara bilər ki, bu da potensial olaraq oxucunun diqqətinin yayınmasına səbəb ola bilər. Təkrardan səmərəli istifadə strateji yanaşmanı əhatə edir, burada təkrarlanan elementlər oxucunu sıxışdırmadan əsas məqamları gücləndirmək üçün istifadə olunur. Publisistik mətnlərdə müəllif təkrarların tezliyini və kontekstini nəzərə almalıdır ki, mətnin ümumi keyfiyyətinə xələl gətirmədən məqsədinə xidmət etsin. Təkrar publisistik mətnlərdə ahəngdarlığı gücləndirməklə, əsas məlumatı vurğulamaqla və hekayənin ritmik axışına töhfə verməklə mühüm rol oynayır. O, ana fikri gücləndirmək və aydınlığı təmin etmək üçün güclü vasitə olsa da, oxucunun marağını və əlaqəsini qorumaq üçün ondan ağıllı şəkildə istifadə edilməlidir. Təkrarın nüanslarını və onun müəllif yazısına təsirini başa düşmək publisistik mətnlərdə daha təsirli və cəlbedici xəbərlər yaratmağa kömək edə bilər [2].

Mətnlərdə əlaqəlilik dedikdə, oxuculara mətni başa düşməyə və izləməyə imkan verən diskursun müxtəlif elementləri arasında məntiqi və semantik əlaqə nəzərdə tutulur. O, mətn təhlili və diskurs nəzəriyyəsinə əsas anlayışdır, məlumatın necə təqdim edilməsi və şərh edilməsinin struktur və koqnitiv aspektlərini əhatə edir. Əlaqəlilik mətnin ayrı-ayrı cümlələr və ya paraqraflar toplusu deyil, vahid bütöv kimi qəbul edilməsini təmin edir. Bu qarşılıqlı əlaqə oxuculara nəzərdə tutulan mesajı qavramağa və mətnə asanlıqla naviqasiya etməyə imkan verir. Əlaqəliliyin əsas komponentlərindən biri əsas mövzunun və ya ideyanın mətn boyu ardıcıl işlənməsini nəzərdə tutan tematik uyğunluqdur. Tematik uyğunluq mətnin müxtəlif hissələrini birləşdirən təkrarlanan əsas sözlər, anlayışlar və motivlərin istifadəsi ilə əldə edilir. Təkrar əsas fikrin möhkəmlənməsinə kömək edir və oxucunun diqqətini aydın şəkildə cəmləşdirir. Jurnalistik mətnlərdə tematik uyğunluq hekayənin aydınlığını və təsirini qorumaq, oxucuların mərkəzi təhkiyəni asanlıqla müəyyən edib izləmələrini təmin etmək üçün çox vacibdir. Əlaqəliliyin digər mühüm aspekti mətn daxilində məlumatın təşkili və axınına aid məntiqi əlaqədir. Məntiqi uyğunluq oxucunu bir fikirdən digərinə istiqamətləndirən uyğun keçidlər, ardıcılıq və struktur nümunələrindən istifadə etməklə əldə edilir. Bu, təkcə cümlələrin və abzasların düzülməsini deyil, həm də bağlayıcılar, əvəzliliklər və leksik bağlantılar kimi birləşdirici vasitələrin istifadəsini nəzərdə tutur. Effektiv məntiqi əlaqəlilik mətnin həm intuitiv, həm də başa düşülən tərzdə ümumi inkişafını başa düşülən edir.

Koqnitiv əlaqəlilik isə oxucunun zehni prosesləri və onların mətnə məlumatı necə şərh və inteqrasiya etməsi ilə bağlıdır. Bu, oxucunun müxtəlif məlumatlar arasında əlaqə yaratmaq, nəticə çıxarmaq və mətnin ardıcıl mental təsvirini qurmaq bacarığını əhatə edir. Koqnitiv baxımdan təkrarlama əsas məqamları gücləndirməklə və oxucuların məlumatı xatırlamaq və inteqrasiyasını asanlaşdırmaqla başa düşməyə kömək edir. Müəlliflər mühüm anlayışları və ya ifadələri təkrarlamaqla oxuculara hekayənin daha vahid zehni modelini formalaşdırmağa kömək edə bilərlər. Əlaqəliliyə dair nəzəri çərçivələr mətnin uyğunluğunun asanlaşdırılmasında diskurs markerlərinin və siqnal vasitələrinin roluna da

toxunur. Diskurs markerləri oxucunu mətndə istiqamətləndirən, ideyalar arasında əlaqələri göstərən və məntiqi əlaqələr yaratmağa kömək edən söz və ya ifadələrdir. Nümunələrə “lakin”, “buna görə” və “əlavə” kimi terminlər daxildir. Bu markerlər mətnin strukturunu və gedişatını anlamağa kömək edən, ümumi uyğunluğa töhfə verən işarələr verir. Müəllif yazılarında diskurs markerlərindən səmərəli istifadə informasiyanın aydınlığını və axını artırır. Mətnlərdə əlaqəlilik üzrə nəzəri çərçivə tematik, məntiqi və idrak ölçülərini əhatə edir ki, bunların hamısı mətnin bütövlüyünə və aydınlığına kömək edir. Bu komponentləri başa düşmək mətn daxilində təkrar və digər ritorik vasitələrin necə işlədiyini təhlil etmək üçün vacib şərtidir. Təkrardan strateji istifadə etməklə müəlliflər mətnlərinin informativ və oxucular üçün əlçatan olmasını təmin edərək ahəngdarlığı gücləndirə bilərlər. Bu nəzəri əsas jurnalist yazısında ardıcılığın əldə edilməsi və saxlanması yolları haqqında dəyərli fikirlər təqdim edir.

2. Təkrarın linqvistik mexanizmləri

Təkrarlar mətnlərdə müxtəlif ritorik və kommunikativ məqsədlərə nail olmaq üçün sözlər, ifadələr və ya strukturların düşünülmüş surətdə təkrarlanmasını nəzərdə tutan çoxşaxəli linqvistik mexanizmdir. Bu texnika əsas mesajların möhkəmləndirilməsində, vurğunun yaradılmasında və mətn daxilində uyğunluğun təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Təkrarın linqvistik mexanizmlərini leksik, sintaktik və semantik növlərə bölmək olar. Bunların hər biri ünsiyyətin effektivliyini artırmaqda fərqli funksiyalara malikdir. Leksik təkrar mətn daxilində konkret söz və ya ifadələrin təkrarlanmasını nəzərdə tutur. Bu təkrar forması vacib anlayışları və ya mövzuları vurğulamaq üçün istifadə olunur. Əsas sözləri təkrarlamaqla müəlliflər diqqəti əhəmiyyətli ideyalara cəlb edər və onların qabarıq şəkildə vurğulanmasını təmin edə bilərlər. Mətnlərdə leksik təkrar mühüm faktları, adları və ya hadisələri vurğulamaq üçün istifadə oluna bilər ki, bu da oxuculara vacib məlumatları yadda saxlamağa kömək edir. Məsələn, maliyyə qeyri-sabitliyi haqqında məqalə boyu “iqtisadi böhran” ifadəsinin təkrarlanması məqalənin diqqətini gücləndirər və oxucunun müzakirə olunan əsas məsələdən xəbərdar olmasını təmin edə bilər. Sintaktik təkrar cümlə strukturlarının və ya qrammatik nümunələrin təkrarına aiddir. Bu təkrarlama növü mətndə ritm yaratmaq və birlik hissini saxlamaq üçün istifadə olunur. Sintaktik təkrar ardıcıl struktur çərçivə təmin etməklə təhkiyənin oxunaqlılığını və axıcılığını artırır. Jurnalistik yazıda sintaktik təkrar, oxucunu mətn boyunca istiqamətləndirən ritmik nümunə yaratmaq üçün oxşar cümlə konstruksiyalarının təkrarlanmasını əhatə edə bilər. Məsələn, “Çətinliklərə baxmayaraq, şirkət...” və ardınca müxtəlif nəticələr kimi xüsusi bənd strukturunun təkrar istifadəsi məzmunu dəyişməklə yanaşı, vahid hekayənin saxlanmasına kömək edə bilər [4].

Semantik təkrarlar dəqiq söz və ya ifadələrdən daha çox məna və ya anlayışların təkrarlanmasını əhatə edir. Bu təkrar forması sinonimlər, terminlər və ya konseptual oxşar ifadələrdən istifadə etməklə əlaqəli ideyaları və ya mövzuları ifadə edir. Semantik təkrar monoton, izafi olmadan mərkəzi mövzunu gücləndirmək üçün faydalıdır. Məsələn, ekoloji problemlərlə bağlı məqalədə təkrardan qaçaraq diqqəti əsas mövzuya yönəltmək üçün “çirklənmə”, “ətraf mühitə ziyan” və “ekoloji təsir” kimi ifadələr bir-birini əvəz edə bilər. Bu yanaşma əsas məlumatı vurğulayarkən mətnin cəlbedici və orijinal qalmasını təmin edir. Bu əsas təkrarlama növlərinə əlavə olaraq, anafora və epifora ardıcıl cümlələrin və ya bəndlərin əvvəlində və ya sonunda sözlərin və ya ifadələrin təkrarlanmasını əhatə edən xüsusi ritorik üsullardır. Anafora, cümlələrin əvvəlində sözlərin təkrarı güclü ritmik təsir yaradır və təkrarlanan elementlərin əhəmiyyətini artırır. Epifora və ya cümlələrin sonunda sözlərin təkrarlanması da vurğu və nəticə hissi yarada bilər. Hər iki üsul əsas məqamları qabartmaq və oxucuda yaddaqalan təsir yaratmaq üçün jurnalist yazısında təsirli olur. Pa-

ralellik təkrarla sıx bağlı olan başqa bir linqvistik vasitədir. Ardıcıl ifadələrdə və ya cümlələrdə oxşar qrammatik strukturların və ya nümunələrin istifadəsini əhatə edir. Paralellik məndə tarazlıq və simmetriya hissi yaratmaqla oxunaqlılığı artırır. Paralellik əlaqəli və ya ziddiyyətli fikirlərin strukturlaşdırılmış şəkildə təqdimində istifadə edilə bilər. Bu, mətni daha cəlbedici edir və izlənməni asanlaşdırır. Təkrarın linqvistik mexanizmləri – leksik, sintaktik və semantik – hər biri publisistik mətnlərdə ünsiyyətin effektivliyinin artırılmasında mühüm rol oynayır. Bu mexanizmləri başa düşmək və istifadə etməklə müəlliflər ardıcıl, cəlbedici və təsirli mətnlər yarada, əsas məlumatların oxucular tərəfindən asanlıqla başa düşülməsini təmin edə bilərlər.

Bütövlüyü gücləndirməklə xəbərlərin verilməsində əlaqələndirici vasitəsi kimi xidmət edir. O, tutarlılığın üstün olduğu publisistik mətnin müxtəlif elementlərini birləşdirməyə kömək edir, oxucuların mətni asanlıqla izləməsini və başa düşməsini təmin edir. Təkrardan strateji istifadə etməklə müəllif əsas informasiyaları gücləndirir, tematik davamlılıq yarada və mürəkkəb informasiya vasitəsilə oxucuları istiqamətləndirə bilər. Tematik əlaqə xəbərlərin hazırlanmasında birləşməyə töhfə verməsinin əsas yollarından biridir. Müəllif əsas sözlər, ifadələr və ya konsepsiyaları təkrarlamaqla mətnin mərkəzi mövzusunə ardıcıl diqqəti cəmləşdirir bilər. Məsələn, məqalədə siyasi qalmaqla işıqlandırılırsa, qalmaqla aid olan “korrupsiya”, “istintaq” və “məmurlar” kimi sözlərin təkrarlanması oxucunun əsas mövzuda diqqət mərkəzində olmasına kömək edir. Bu tematik təkrar təkcə məqalənin diqqətini gücləndirmir, həm də məqalə boyu aydın və vahid təhkiyənin saxlanmasına kömək edir.

Struktur əlaqəlilik xəbərlərin tirajlanmasında təkrarın necə işləməsinin digər mühüm aspektidir. Müəlliflər məqalənin müxtəlif bölmələri arasında məntiqi axın yaratmaq üçün tez-tez təkrardan istifadə edirlər. Məsələn, hekayənin əvvəlində və sonunda mərkəzi faktı və ya rəqəmi təkrarlamaq onu çərçivəyə salmağa kömək edə bilər. Bundan əlavə, məqalənin müxtəlif bölmələrində əsas ifadələrin və ya sualların təkrarlanması, oxucunu hekayənin müxtəlif aspektləri ilə istiqamətləndirən vahid struktur yarada bilər. Bu struktur təkrarı məqalənin hər bir hissəsinin povestinin ümumi uyğunluğuna töhfə verməsinə təmin etməyə kömək edir. Əsas məlumatın vurğulanması xəbərlərin verilməsində təkrarın mühüm roludur. Məsələn, əhəmiyyətli bir statistikanın və ya əsas mənbədən sitatın təkrarlanması onun əhəmiyyətini vurğulaya və diqqəti hekayə kontekstində onun aktuallığına cəlb edə bilər. Bu, oxuculara xəbərin əsas elementlərini yadda saxlamağa və diqqəti cəmləməyə kömək edir. Əlaqəliliyin gücləndirilməsi xəbərlərin verilməsində təkrardan istifadə etməyin başqa bir faydasıdır. Təkrarlama təqdim olunan məlumatın məqalədə ardıcıl olmasını təmin etməyə kömək edir ki, bu da etibarlılığın qorunmasında vacibdir. Müəllif əsas söz və ifadəni təkrarlamaqla çətinlikdən qaça və ziddiyyətli məlumatların daxil olmasının qarşısını ala bilər [8, s. 44].

Müəyyən elementləri strateji şəkildə təkrarlamaqla müəlliflər oxucuları cəlb edən və onları hekayə ilə maraqlandıran ritmik axın yarada bilərlər. Məsələn, məqalədə cəlbedici başlığın və ya güclü sitatın təkrarlanması emosional təsir yarada bilər. Bu əlaqə oxucunun diqqətini saxlamaq və hekayənin mesajının tamaşaçı ilə rezonans doğurmasını təmin etmək üçün vacibdir. Təkrarla müxtəlifliyi tarazlaşdırmaq artıqlığın qarşısını almaq və oxucu marağını qorumaq üçün vacibdir. Təkrarlama məndə əlaqəlilik üçün güclü bir vasitə olsa da, həddindən artıq istifadə monotonluğa səbəb ola bilər. Müəllif mətni dinamik və cəlbedici saxlamaq üçün təkrarlardan məharətlə istifadə edərək tarazlığı saxlamalıdır. Təkrardan səmərəli istifadə əsas elementlərin oxucunu sıxışdırmadan informasiyanı gücləndirəcək şəkildə təkrarlanmasını nəzərdə tutur. Təkrarlama tematik diqqəti, struktur tamlığı, vurğu, ardıcılığı və oxucuların cəlb edilməsini gücləndirməklə xəbərlərin hazırlanmasında birləşmə vasitəsi kimi mühüm rol oynayır. Təkrardan səmərəli istifadə etməklə jurnalistlər əsas məlumatları effektiv şəkildə çatdıran və oxucu marağını qoruyan

aydın, ardıcıl və cəlbedici xəbərlər yarada bilərlər.

Təkrar publisistikada güclü ritorik və üslubi alətdir. Təkrar strateji olaraq istifadə edildikdə xəbərlərin aydınlığına və təsirinə əhəmiyyətli dərəcədə kömək edir. Təkrarlama prinsiplərini başa düşmək və tətbiq etməklə müəllif öz ünsiyyətlərinin effektivliyini artırma və hekayələrinin həm məlumatlandırıcı, həm də cəlbedici olmasını təmin edə bilər. Təkrar tematik və struktur əlaqə yaratmağa kömək edir, hekayənin bütövlüyünü təmin edir. Müəllif üçün təkrardan istifadəni mənimsəmək onların reportajlarının aydınlığını artırma, izlənilməsini asanlaşdırma və mürəkkəb məlumatları daha əlçatan edə bilər [1].

Təkrarlar vasitəsilə əsas məlumatların qeyd edilməsi jurnalistlərə mühüm faktları və bəyanatları vurğulamağa imkan verir, onların seçilməsini və oxucular tərəfindən yadda qalmasını təmin edir. Məqsəd xəbərin ən mühüm elementlərinin aydın şəkildə çatdırılmasını təmin etmək olan xəbərlərin verilməsində bu vurğu çox vacibdir. Təkrardan səmərəli istifadə mühüm məlumatlara diqqəti cəlb etməyə kömək edə bilər. Təkrarla müxtəlifliyi tarazlaşdırmaq artıqlığın qarşısını almaq və oxucu marağını qorumaq üçün vacibdir. Təkrarlar mətnin dinamikliyi və cəlbediciliyini təmin edir, eyni zamanda istənilən uyğunluq və vurğuya nail olur. Təkrarları diqqətlə idarə etməklə müəllif həm təsirli, həm də oxumaqdan zövq alan mətnlər yarada bilər [8, s.64].

Təkrarın strateji istifadəsi üzrə təlim və maarifləndirmə müəllifə ardıcıl və cəlbedici mətnlər hazırlamaq bacarıqlarını təkmilləşdirməyə kömək edə bilər. Təkrarlama prinsiplərini dərk etmək publisistikada yeni hekayə texnikalarının və yanaşmalarının inkişafına da yardım edə bilər. Bu sahədə gələcək tədqiqat istiqamətləri təkrarın müxtəlif auditoriyalar tərəfindən necə qəbul edildiyini və onun oxucuların cəlb edilməsinə və anlamasına necə təsir etdiyini araşdırma bilər. “Tədqiqatlar həmçinin çap, rəqəmsal və yayım mediası kimi müxtəlif jurnalist formatları və platformalarında təkrarın təsirini araşdırma bilər. Bu dinamikanın başa düşülməsi təkrarın müxtəlif kontekstlərdə necə səmərəli istifadə oluna biləcəyinə dair əlavə anlayışlar təmin edə və jurnalist təcrübələrinin davamlı təkamülünə töhfə verə bilər” [9, s. 5].

Təkrar publisistikada tutarlılığı gücləndirən, əsas məlumatları qeyd edən və oxucuları cəlb edən dəyərli vasitədir. Təkrarlama prinsiplərini düşünülmüş və strateji şəkildə tətbiq etməklə müəllif öz mətnlərinin aydınlığını və təsirini artırma bilər. Publisistika sahəsi inkişaf etdikcə, təkrar və onun nəticələrini dərindən başa düşmək effektiv və cəlbedici xəbərlər hazırlamaq üçün vacibdir.

Nəticə

Təkrarlar publisistik mətnlərin əlaqəliliyinin artırılmasında həlledici rol oynayır. O, əsas mövzuları gücləndirmək və mətnin bütövlüyünü təmin etmək üçün güclü vasitədir. Əsas ifadələri, anlayışları və ya məlumatları strateji şəkildə təkrar etməklə, müəlliflər məqalələrində bütövlük hissi yaradırlar. Bu təkrar vacib məqamları qeyd etməyə, oxucuları mətnə istiqamətləndirməyə kömək edir və mürəkkəb məlumatları daha həzm olunan və yaddaqalan edir. Təkrardan istifadə, eyni zamanda, müəllif yazısının aydınlığına və inandırıcılığına əhəmiyyətli dərəcədə kömək edir. Təkrarın düşünülmüş şəkildə tətbiqi ilə müəlliflər daha sıx və təsirli hekayələr hazırlaya, məlumatların oxucularda təəssürat yaratmasını, strukturunu qoruyub saxlamasını təmin edə bilərlər.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Respublikasının əlyazması hüququnda mikro və makro mətnlərdə. (<https://muhaaz.org/azerbaycan-respublikasi-elyazmas-huququnda-mikro-ve-makro-metn.html>).

2. Mətbuat dilində leksik norma pozuntuları. (<https://medeniyyet.az/page/news/56136/.html>).
3. Gazetecilikte yeni bir yönelim: Yurttaş Gazeteciliği (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61792/924149>).
4. Gazetelerin Gelişimi ve Gazeteciliğin Geleceği. (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2958>).
5. Haberin Dönü(Şü)Mü: Sosyal Medya Gazeteciliği Pratikleri. (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/inifedergi/issue/55020/717704>).
6. Bagdikian B.H. The New Media Monopoly. Boston: Beacon Press, 2014, 366 p.
7. Curran J. Media and Democracy: Reaping Value Again, Media Culture in Politics, Ed. Suleyman Irvan, Second Edition. Ankara: Alp Publishing House, 2022, p. 64-72.
8. Daniel A. Public Journalism, Social Capital and Quality Management. National Civic Review, Fall 2014, p. 43-48.
9. Dunleavy D. The Next Revolution Will Be Digital, 2004, (<http://www.digitaljournalist.org/issue0405/dunleavy.html>).

Резюме

Ханым Гулиева

Повторы как выразительное средство связности

В публицистическом тексте связность является важнейшим элементом, обеспечивающим ясность и единство текста. Одним из основных методов достижения этой последовательности является использование повторов. Будь то лексическое, синтаксическое или тематическое повторение, оно служит мощным инструментом для закрепления ключевых идей и создания непрерывного потока информации. Стратегически повторяя определенные слова, фразы или концепции, авторы могут направлять читателей через свои истории, делая текст более интересным и легким для понимания. Этот прием не только подчеркивает важные моменты, но и помогает поддерживать последовательную направленность всего текста, внося существенный вклад в общий тон публицистического текста. Роль повтора в публицистических текстах выходит за рамки простого акцентирования внимания; играет ключевую роль в структурировании повествования и повышении его читабельности. Намеренно используя повторы, авторы могут создавать связи между различными частями текста, способствуя более плавному переходу от одной идеи к другой. Эта повторяющаяся стратегия помогает закрепить основные темы и аргументы, делая текст более связным и запоминающимся. Исследуя влияние повторения на связность журналистских текстов, данная статья призвана пролить свет на то, как этот, казалось бы, простое лингвистическое средство может основательно повлиять на эффективность коммуникации в публицистике.

Повторы являются важным элементом поддержания связности текста. Повторение слов и фраз в тексте помогает связать идеи. Этот инструмент позволяет читателю лучше понять информацию и почувствовать поток текста. Повторы обеспечивают логическую последовательность и используются для подчеркивания ключевых тем. Повторы в тексте выполняют две основные функции. Первое – это постоянное напоминание читателю об основной мысли, что не позволяет отвлечься от темы. Второй помогает читателю двигаться вперед, не разрывая цепочку мысли, путем установления связей между разными частями текста. Повторения также усиливают целостность и логическую последовательность идей. Повторы обеспечивают связность и делают текст более понятным и эффективным. Когда читатель легко следит за ритмом текста, содержание становится более понятным и процесс чтения протекает более организованно.

Ключевые слова: повторы, связность, когезия, публицистические тексты, лексика.

Summary

Hanım Guliyeva

Repetitions as Expressive Means of Coherence

In journalistic writing, coherence is a crucial element that ensures the clarity and unity of the text. One of the main techniques used to achieve this consistency is through the use of repetitions. Whether lexical, syntactic, or thematic, repetition serves as a powerful tool for reinforcing key ideas and creating a continuous flow of information. By strategically repeating certain words, phrases, or concepts, journalists

can guide readers through their stories, making the text more engaging and easy to follow. This technique not only emphasizes important points, but also helps maintain consistent focus throughout the article, contributing significantly to the overall tone of the journalistic text. The role of repetition in journalistic texts goes beyond mere emphasis; plays a key role in structuring the narrative and increasing its readability. By deliberately using repetition, journalists can create connections between different sections of the text, facilitating a smoother transition from one idea to another. This repetitive strategy helps reinforce central themes and arguments, making the text more cohesive and memorable. By examining the effect of repetition on the coherence of journalistic texts, this dissertation aims to shed light on how this seemingly simple technique can profoundly affect the effectiveness of communication in journalism.

Repetitions are an important element in maintaining coherence in a text. Repetition of words and phrases in the text helps to connect ideas. This tool allows the reader to better understand the information and feel the flow of the text. Repetitions both provide logical consistency and are used to emphasize key themes. Repetitions in a text serve two main functions. The first is the constant reminder of the main idea to the reader, which prevents distraction from the topic. The second one helps the reader to move forward without breaking the chain of thought by making connections between different parts of the text. Repetitions also reinforce the integrity and logical sequence of ideas. Repetitions provide coherence and make the text more understandable and effective. When the reader can easily follow the rhythm of the text, the content becomes clearer and the reading process proceeds in a more organized manner.

Keywords: *repetitions, connectivity, journalistic texts, coherence, lexicon*

Redaksiya heyətinin üzvü b/m. Musayev Nəsrəddin Musa oğlunun rəyi əsasında çapa məsləhət görülmüşdür.